

Continental
ಮೂಲ : ಟೈಕಾಂಟಿನೆಂಟಲ್

ಓದುವ ಋಷಿ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ
ತಡಗಳಲೆ ಸುರೇಂದ್ರ ರಾವ್

ಬೆದುವ ಖುಷಿ

ಮೂಲ : 'ಟ್ರೈಕಾಂಟನೆಂಟಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ರಿಸರ್ಚ್'

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ

ತಡಗಳಲೆ ಸುರೇಂದ್ರ ರಾವ್

`Oduva Khushi' - Kannada translation of `Joy of Reading' a Dossier published by Tricontinental Institute of Social Research

Kannada Translation by Tadagalale Surendra Rao

This publication is issued under a Creative Commons Attribution-Share Alike 2.5 India (CC BY-SA 2.5 IN) license.

The human-readable summary of the license is available at <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/in/>

Edition : I
First Impression : 21-02-2025
Pages : 24

Paper : Demi 1/8, 70 GSM NS
Cover Page : 70 GSM NS
Copies Page : 1000
Cover Page Design : Ramu M

Translator : T Surendra Rao
C/o Kriya Madhyama Pvt. Ltd.
37/A, 4th Cross, Mahalakshmi Layout
Bengaluru - 560086
Email : kriyamadhyama@gmail.com

Publisher : Kriya Madhyama Pvt. Ltd.
& 37/A, 4th Cross, Mahalakshmi Layout
Distributor Bengaluru - 560086
Email : kriyamadhyama@gmail.com
Phone : 9036082005

Branches and Book Stalls

Kriya Madhyama, 37/A, 4th Cross, Mahalakshmi Layout, Bengaluru - 560086
PH:080-23494488; Email : kmpusthakapreethi@gmail.com

Kriya Madhyama, #70, 2nd Floor; Subarama Chetty Road,
Nettakkallappa Circle, (Near Bayara's Coffee Shop)
Basavanagudi, Bengaluru - 560004; 9606016471-2-3

Printers : Kriya
No.40/5, 2nd B Main, 16th Cross,
Sampangirama Nagara
Bengaluru - 560027

ಓದುವ ಋಷಿ ಹರಡೋಣ!

ಇಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಬೆರಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಪ್ರಗತಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. 'ಸ್ವ-ಮೂತ್ರ ಕುಡಿಯುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸೋಪಾನ', 'ವಿಮಾನವನ್ನು ಭಾರತ 3 ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತಯಾರಿಸಿತ್ತು' 'ಮುಸ್ಲಿಮರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಮಾರಕ' ಮುಂತಾದ ಹಸಿ ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ವಾಟ್ಸಾಪ್ ವಿವಿ ಮೂಲಕ ಹರಡುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿರುವ ದಿನಗಳಿವು. ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿವೇಕಯುತವಾದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಬದಲಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗುವ ಅತಾರ್ಕಿಕ ಧೋರಣೆಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿವೆ. ಸತತವಾದ ಓದಿನ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ, ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವ್ಯಾಪಕ ಕೊರತೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ನಮ್ಮ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಮತಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸೋದರತ್ವ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದು, ಓದಿಸುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪರಿಹಾರ. ಇಂತಹ ಪ್ರಗತಿಪರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವ ಹಿಗ್ಗನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಭಾರೀ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ ದೇಶ, ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಜತೆ ಜತೆಗೆ ಓದುವ ಹಿಗ್ಗಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ರಶ್ಯಾ, ಚೀನಾ, ಮೆಕ್ಸಿಕೊ, ಕ್ಯೂಬಾ, ನಮ್ಮದೇ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದುವ ಹಿಗ್ಗನ್ನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಟಕುವ ಲೈಬ್ರರಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯೇ ನಡೆದಿದೆ. ಇಂತಹ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ, ದೇಶದಲ್ಲೂ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹರಡುವ ಚಳುವಳಿ ಬೆಳೆದ ಬಗೆ ಮತ್ತು ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರದ ಕಿರು ಪರಿಚಯ ನೀಡುವ ಪುಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು 'ಟ್ರೈಕಾಂಟನೆಂಟಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ರಿಸರ್ಚ್' ತಯಾರಿಸಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭಾರತದ ಕೇರಳ, ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಮತ್ತು ಚೀನಾಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ

ಓದುವ, ಓದಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೈಬ್ರರಿಗಳ ಬೃಹತ್ ಜಾಲ ಬೆಳೆಸಿದ ಕುರಿತು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಿಕೆ ಅದರ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ.

ಇಂತಹ ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಚಳುವಳಿಯೊಂದನ್ನು ಭಾರತ ಎಡ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಸಂಘ 2020ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಸುಮಾರು 45 ಸದಸ್ಯರಿರುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಡ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಒಕ್ಕೂಟ (IULP) ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಚಳುವಳಿಯಾಗಿಸಿದೆ. ಎಡ ಪ್ರಗತಿಪರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಓದು ಮತ್ತು ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಈ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಚಳುವಳಿ ನಿರಂತರವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ದಿನವಾಗಿ ಫೆಬ್ರುವರಿ 21ನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ದಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾತೃಭಾಷಾ ದಿನ. ಇದು ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕಾಗಿ 1952ರಲ್ಲಿ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ (ಆಗಿನ ಪೂ.ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ) ಡಾಕ್ಟಾ ವಿವಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದ ದಿನ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಓದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನ, ವಿವೇಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಹಿಂದೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಈಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ಅವಮಾನ, ದಮನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಜನರ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕ್ರಮಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಓದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಇದರ ಭಾಗವೆಂಬುದು ಈ ದಿನದ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಬಾಳು ಸಮಪಾಲು ಒದಗಿಸುವ ಶೋಷಣಾ ರಹಿತ ಸಮಸಮಾಜದ ಕನಸು ಬಿತ್ತಿದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ದಿನ ಕೂಡಾ ಫೆಬ್ರುವರಿ 21 (1848). ಇದನ್ನು 'ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನ' ಎಂದು ಕರೆದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಡ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಒಕ್ಕೂಟ (IULP)ದ ಸದಸ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವ ಕ್ರಿಯಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಈ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ 2025ರಿಂದ ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯಾಗಿ ಹರಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಗತಿಪರ ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಲೇಖಕರು, ಕಲಾವಿದರು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಜನ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಜನ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಜತೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಇದೇ ಫೆಬ್ರುವರಿ 25ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 25ರ ವರೆಗೆ 'ಓದುವ ಹಿಗ್ಗಿನ ಉತ್ತಮ ತಿಂಗಳು' ಆಚರಿಸಲಿದೆ. ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ ತಡಗಳಲೆ ಸುರೇಂದ್ರ ರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಮೂಲ ಪುಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ 'ಟ್ರೈಕಾಂಟನೆಂಟಲ್ ಇನ್‌ಟೆಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ರಿಸರ್ಚ್' ಗೆ ನಾವು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು Creative Commons ಲೈಸೆನ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ಈ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವನ್ನೂ Creative Commons ಲೈಸೆನ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶಕರ, ಅನುವಾದಕರ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಹೆಸರನ್ನು ಇಂತಹ ಮರು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು.

ಇಡೀ ರಷ್ಯಾ ಓದಲು ಕಲಿಯುತ್ತಿದೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದೆ - ಏಕೆಂದರೆ ಜನರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ... ಎಲ್ಲಾ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹುತೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಬಣವೂ ತನ್ನದೇ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ - ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಹಲವು ಹತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಕರಪತ್ರಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ಹಂಚಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಸೇನಾ ತುಕಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿನ ದಾಹವು, ಕ್ರಾಂತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಉನ್ನಾದವಾಗಿ ಸ್ಫೋಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಮೊದಲ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಒಂದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಟನ್ನುಗಟ್ಟಲೆ, ಕಾರು ಲೋಡುಗಟ್ಟಲೆ, ರೈಲು ಲೋಡುಗಟ್ಟಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಾಡಿನ ತುಂಬಾ ಹರಿದಿದೆ. ಒಣಗಿ ಕಾದಿರುವ ಮರಳಿನ ತೀರದ ದಾಹವು ನೀರನ್ನು ಹೀರುವಂತೆ, ರಷ್ಯಾವು ಓದುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವಾವುದೂ ಕಟ್ಟುಕತೆಗಳಲ್ಲ, ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿಸುವ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲ, ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮತಧರ್ಮಗಳಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ಅಗ್ಗದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲ - ಅವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಾಗಿದ್ದವು, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿತ್ತು, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್, ಗೊಗೋಯ್ ಹಾಗೂ ಗಾರ್ಕಿಯವರ ಕೃತಿಗಳಾಗಿದ್ದವು.

- 'ಜಗತ್ತನ್ನು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿದ ಆ ಹತ್ತು ದಿನಗಳು', ಜಾನ್ ರೀಡ್ 1919^[1]

ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಮಾನ್ಯ ದುಡಿಯುವ ಜನರ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಸಮಾಜದ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವ ಹಾಗೆ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡು ಹೊಸ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು. ನೇರವಾಗಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮೋಚನಾ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿರಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಸಮತೆಯ ಬಾಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಕಟ್ಟುವ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಬಹುತೇಕ ಕ್ರಾಂತಿಗಳು ರೈತರು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದವಾದ್ದರಿಂದ (ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, 1910; ಚೀನಾ, 1911; ಇರಾನ್, 1905-1944; ರಷ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಏಶಿಯಾ, 1917), ಭೂಮಾಲಕರ ಕಠೋರ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದರ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದವು. ಭೂಮಾಲಕರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚುವುದರಿಂದ (ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ) ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಭೂಮಾಲಕನ ಅಧಿಕಾರವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಅದು ದೈವತ್ವದ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಭೂದಾಖಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಲೆಕ್ಕದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿ ಸಾಹುಕಾರರ ಹಾಗೂ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಒಳಗಿನ

ಭೇದಿಸಲಾಗದ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತಾಪಿ ಜನರ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು. ರೈತಾಪಿ ಜನರಿಗೆ ಓದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಅವರ ಬಲಹೀನತೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಓದಿನ ಶಕ್ತಿಯು ಒಮ್ಮೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅದರ ಶಕ್ತಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಬಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವಂತಾಯಿತು.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಓದನ್ನು ಆ ವರ್ಗದ ಅಂತಸ್ತು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿತ್ತು. ಮುದ್ರಣ ಉದ್ಯಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಸಾರ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದರೂ, ಅವು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಂಡವಾಳಗರ ನಡುವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಪುಟ್ಟ ಬಂಡವಾಳಗರ ನಡುವೆಯಷ್ಟೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಮೆಕ್ಸಿಕೋದಲ್ಲಿ, ಬೆನಿಟೊ ಜಾರ್ವೆಜ್ (1858-1872) ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣ ಉದ್ಯಮ ವಿಕಾಸವಾಗಿದ್ದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬೆಲೆಯು ಒಬ್ಬ ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ರೈತನ ದಿನದ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.^[2] ಭೂಮಾಲಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿದ್ದ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಆಫ್ರಿಕಾದಂತಹ ವಸಾಹತು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹಾಗೂ ರೈತರಿಗೆ ಓದುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು.

ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಹಾಗೂ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಚಳವಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಘಗಳು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ರೈತಾಪಿ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶಗಳು ಒದಗಿ ಬಂದವು. ಓದಲು ಕಲಿತಿದ್ದ ಸಂಘಟಕರು ಅವರಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕಲಿಯುವಿಕೆಯು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮೊದಲ ಶಾಲೆಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು.

ಈ 'ಓದುವ ಖುಷಿ' ಪುಸ್ತಿಕೆ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾಗಳಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಚಳುವಳಿಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಾರುವ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದಾಖಲೆಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿ ಆ ನಂತರ ಎಡಪಂಥೀಯ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಕ್ಕೂಟದ ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾದ 'ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕದ ದಿನ' ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

‘ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಬಿದುತ್ತಿಡೆ’

1910 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೊದ ಸುಮಾರು 1.51 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾ 22 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಿದ್ದರು.^[3] ಮುಂದಿನ ದಶಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಅಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತು, 1920 ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ವಾರೊ ಒಬ್ರೆಗಾನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನ ಗೆದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ಸುಧಾರಣೆಯ ಶಕೆಯನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿದರು; ಆರಂಭದ ಓದುಗರಿಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು, ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಶುರುಮಾಡಿದರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು, ಮತ್ತು ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ಹಲವು ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಶುರುಮಾಡಿದರು. 1921 ರಲ್ಲಿ ಜೋಸೆ ವಾಸ್ಕೋನ್ಲೋಸ್ ಅವರನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೊದಲ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಸಿಕನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.^[4] ಈ ಗುರಿ ತಲುಪಲು ಪ್ರಭುತ್ವವು ಸಾವಿರಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು; ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಒಂದು ಪೆಸೊನಿಂದ ಮೂರು ಪೆಸೋಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು.^[5] ಪ್ರಧಾನ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ವಾಸ್ಕೋನ್ಲೋಸ್ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯೆ ಎಲೆನಾ ಟೋರೆಸ್ ಕ್ವಿಲರ್ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಿಷನ್‌ಗಳನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ದಶಕದೊಳಗಡೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಿದರು. ಒಂದು ಉಚಿತ ಶಾಲಾ ಉಪಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೂಡ 1921 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಹತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿದರು.^[6]

ವಾಸ್ಕೋನ್ಲೋಸ್ ಅವರ ನಾಯಕತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಒತ್ತು ನೀಡಿತು; ಅದು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುದಾನ ನೀಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು (ಗ್ರಾಮೀಣ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ 50 ಮತ್ತು ನಗರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರ) ಮುದ್ರಿಸಿ ವಿತರಿಸಿತು. ಆ ಕ್ರಮವು ರೈತಾಪಿ ಜನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಎತ್ತರಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿತು. ಗ್ರೀಕಿನ ಎಲ್ಲ ಮೇರುಕೃತಿಗಳಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಇತಿಹಾಸ, ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು.^[7] ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆ ಸಚಿವಾಲಯವು ‘ದಿ ಟೀಚರ್’ (ಎಲ್ ಮೈಸ್ಟ್ರೊ) ಎಂಬ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮ್ಯಾಗಜೀನನ್ನೂ ಹೊರತಂದಿತು, ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳುವ

ಶೈಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, 1934 ರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಡೇನಿಯಲ್ ಕೊಸಿಯೊ ವಿಲ್ಲೆಗಸ್ ಅವರು 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೇಂದ್ರ'ದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿಧಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು; (ಈಗ ಅದನ್ನು ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೇಂದ್ರ - ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಸಾನಮಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ - ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ). ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ನಿಧಿಯಿಂದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆನಂತರ ಅದು ಇಡೀ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೆರಿಕಾದುದ್ದಕ್ಕೂ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪ ಪಡೆದಾಗ ಮತ್ತು ಅದರ ವರ್ಗ ಗುಣ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಸವೆಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರ ಮೇಲೇರಿತು ಆದರೆ ಅದು ಶೇಕಡಾ 70 ರ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸಿನ ಒತ್ತಡಗಳು 1982 ರ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಸಾಲ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನವಾದಾಗ ಮತ್ತು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಬದ್ಧತೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ನೀತಿನಿರೂಪಕರು ನವ-ಉದಾರವಾದಿ ಪದ್ಧತಿಯತ್ತ ಜಾರಿದರು. ಆಗ ಸಮಾಜದ ಒಳಗಿನ ಇತರ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಮಹತ್ವವು ಕುಸಿಯುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದರು. 1986 ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು (ಜನರಲ್ ಡೈರೆಕ್ಟೋರೇಟ್ ಆಫ್ ಲೈಬ್ರರೀಸ್) 'ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೇಸಿಗೆ ರಜಾ' (ಮೈ ಸಮ್ಮರ್ ವೆಕೇಷನ್ ಇನ್ ದಿ ಲೈಬ್ರರಿ) ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು; ಆ ಮೂಲಕ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಯುವಜನರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದರು.^[8] ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು. ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಯೋಜನೆಯು ಹಲವಾರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ಕತೆ ಹೇಳುವ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿತು. 1993 ರ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯಿಂದಾಗಿ 1995 ರಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಚಿವಾಲಯವು 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಓದುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ' (ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ ಫಾರ್ ರೀಡಿಂಗ್) ವನ್ನು ಶುರುಮಾಡಿತು ಮತ್ತು ಆ ನಂತರ 2000 ದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ 'ಓದುಗರ ದೇಶವೊಂದರತ್ತ' (ಟುವರ್ಡ್ಸ್ ಎ ಕಂಟ್ರಿ ಆಫ್ ರೀಡಿಂಗ್) ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಶಾಲಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಮುದ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿತರಿಸುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ

ಒಂದಾಗಿತ್ತು.

2008ರಲ್ಲಿ, 'ಓದುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸಲು 'ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಓದುತ್ತಿದೆ' (ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ರೀಡ್) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಚಾರಾಂದೋಲನದ ಇತಿಹಾಸ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬೇರುಗಳಿವೆ. ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೆರಿಕಾದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಕ್ಯೂಬಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ 'ಹೌದು! ನನಗೂ ಸಾಧ್ಯ' (ಯೆಸ್! ಐ ಕ್ಯಾನ್) ಎಂಬ ವಯಸ್ಕರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಕೂಡ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಮರುವರ್ಷ 2009ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿಧಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ಪ್ರಾಕೋ ಇಗ್ನಾಶಿಯೊ ತ್ರೆಬೊ ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರ ಪಲೋಮ ಸೈಜ್ ತೆಜೆರೊ 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಓದು ಬ್ರಿಗೇಡ್'ನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಡೌನ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಪುಸ್ತಕ ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಬ್ರಿಗೇಡಿನ ಜೀವಾಳವೇ 'ಓದುವ ಖುಷಿ' (ಜಾಯ್ ರೀಡಿಂಗ್). ಪಲೋಮ ಸೈಜ್ ತೆಜೆರೊ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ:

"ಓದುವ ಕ್ರಿಯೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನದ ಸರಣಿಯನ್ನೇ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ; ನಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ; ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರರನ್ನಾಗಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಅಂತಹ ಏನೋ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಶುದ್ಧ ಜೊಳ್ಳು - ಅದು ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ, ನೀವು ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ - ಆದರೆ ಅದು ನೀವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಏನು ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ."^[9]

ಬಿಂದು ಚೀನಿ ಜನತೆಗೆ ಸೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಲು ನೆರವಾಗಿದೆ

1911 ರಲ್ಲಿ ಕ್ವಿಂಗ್ ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಿಗೊಳಿಸುವ ಮುಂಚೆ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು - ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು - ಅನಕ್ಷರತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರು, ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡಾ 10 ರಿಂದ 15 ರಷ್ಟಿತ್ತು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.^[10] ಆ ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಚೀನಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ವಿಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ 1949ರ ಚೀನಾ ಕ್ರಾಂತಿಯವರೆಗೂ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, 1950ರಲ್ಲಷ್ಟೇ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಏರತೊಡಗಿ 1959ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 57^[11] ರಷ್ಟಾಗಿತ್ತು. 2021 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಯಸ್ಕರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ದರವು ಶೇಕಡಾ 97 ತಲುಪಿತ್ತು. ಅದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಏಳು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಚೀನಾವು ಚೀನಾವು ಗಳಿಸಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಗತಿಯು

“ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದು ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ”^[12]

ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

1949ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸನಿಹದಲ್ಲೇ ಚೀನಾ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷವು (ಸಿಪಿಸಿ) ಜಾರಿಮಾಡಿದ ಮುಂದೊಡಗುಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಸಾಧನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಚೀನಾದ ಆಗ್ನೇಯ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ-ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗದಲಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಆಂದೋಲನಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ವಯಸ್ಕ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ ಜಿಯಾಂಗ್ ಸೋವಿಯತ್(1931-1934) ಮತ್ತು ಯನಾನ್ ಸೋವಿಯತ್(1936-1948)ನಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಈ ಮುಂದೊಡಗು ಕಲಿತಿತ್ತು. ಆ ಎರಡೂ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಸೋವಿಯತ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದ ಲಿಕ್ಬೆಜ್(Likbez - ಅನಕ್ಷರತೆ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಆಂದೋಲನ) ಎಲ್ಲಾ ಸೋವಿಯತ್ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತ್ತು. ಅವು ವಯಸ್ಕ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿದವು. ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯ ಸಮ್ಮೇಳನವೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿ.ಐ.ಲೆನಿನ್ ಅನಕ್ಷರತೆ ಇರುವವರೆಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾ,

“ಸಾಕ್ಷರತೆ ಇಲ್ಲದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಸಾಕ್ಷರತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿಗಳು, ಗೊಡ್ಡ ಹರಟೆಗಳು, ಕಟ್ಟು ಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳು ಮನೆ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ ಅಷ್ಟೆ, ರಾಜಕೀಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.”^[13]

ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ನೂತನ ಚೀನಾದ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಆಂದೋಲನದ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಕಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು:

1. ಅನಕ್ಷರತೆಗೆ ಚೀನಾ ಪದ 'ಅಕ್ಷರ ಕುರುಡು', ಅಂದರೆ ಸಾಕ್ಷರರಾಗಲು ಚೀನಾದ ಲಿಪಿಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷರತೆಗಾಗಿ ಚೀನಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಅದೊಂದು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, 1955 ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರವು ಚೀನಾದ ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ 1,500 ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಹಾಗೂ ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ 2,000ಕ್ಕೆ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.^[14] 1958ರಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಚೀನಾದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

2. ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಹಾಗೂ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿಯಂತೆ, ಚೀನಾ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ: ಪೋಷಕರಿಗೆ ಓದುವುದು ಮತ್ತು ಬರೆಯುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಓದುವ ಮಿಷಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರರು. ಚೀನಾದ ಅನಕ್ಷರತೆ-ವಿರೋಧಿ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಲಿನ್ ಹಂಡಾ 1955 ರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ಭಾಷೆಯ ವರ್ಣಮಾಲೆ ಕಲಿಯುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಕ್ಷರತೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದು. ಬದಲಿಗೆ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ರೈತಾಪಿ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಾಗಬೇಕು.”

ತದನಂತರದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಅನಕ್ಷರತೆ-ವಿರೋಧಿ ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಯಸ್ಕ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು 'ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಂಯೋಜನೆ' ಹಾಗೂ 'ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದು' ಎಂಬ ತತ್ವದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು.^[15]

3. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚೀನಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. 1949 ರಲ್ಲಿ, ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 55 ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದವು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವುದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರೈತಾಪಿ ಜನರಿಗಾಗಿ

ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ನೂತನ ಚೀನಾವು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು. 1956 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚೀನಾವು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪುಸ್ತಕಗಳಿರುವ 1,82,960 ಗ್ರಾಮೀಣ ವಾಚನಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು.^[16]

ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದಾಗಿ ಚೀನಾದ ಸಮಾಜವು ಅನಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇವತ್ತು, ಚೀನಾವು ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ - ಸಿನಿಮಾ ಪರದೆಗಳು ಹಾಗೂ ವೀಡಿಯೋ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿರುವ ಯುವಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. 2021 ರಲ್ಲಿ ಚೀನಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕ್ಷಿ ಜಿನಪಿಂಗ್ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ಯುವಜನರು ಆನ್‌ಲೈನ್ ವೀಡಿಯೋ ಆಟಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಸಮಯವನ್ನು ವಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದರು, ವೀಡಿಯೋ ಆಟದ ಉದ್ದಿಮೆ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರು ಇಬ್ಬರೂ ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. 2022 ರಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕ್ಷಿ ಮೊದಲ ಓದುವ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಿವೇಕದ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಓದುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು:

“ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ, ಚೀನಾದ ಜನರು ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟರು; ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿದ್ದಿದರು. ತಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಚೀನಾದ ಜನರಿಗೆ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.”

“ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಓದುವ ಹಾಗೂ ಕಲಿಯುವ ಮೂಲಕ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಜನರು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಓದುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವ ವಾತಾವರಣದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿ, ಓದಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಿಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಓದಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.”^[17]

ಅದೇ ವರ್ಷ, ಶಾಂಘಾಯ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ (ಪೂರ್ವ ಶಾಖೆ) ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತೆರೆದುಲಟ್ಟಿತು. ಪುಂಡಾಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೆಂಚುರಿ ಪಾರ್ಕಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಪ್ರತಿದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾನುವಾರದ ಸಂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ದಕ್ಷಿಣದ ಹಲವಾರು ಬಡ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುವ ದೃಶ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಜಾಗತಿಕ ಉತ್ತರದ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಯಶಃ ಆಗ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಟಿವಿ ಮೊಬೈಲುಗಳ ತೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೆಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಶಾಂಘಾಯಿನಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳು ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ, ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿಯರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಒಂದು ಪುಟದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪುಟಕ್ಕೆ ಸಂಭ್ರಮ ಉತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಣ್ಣ ಆದರೆ ಪ್ರಮುಖ ವಿಭಾಗವು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಡುಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಪಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ: ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಡೆರಿಕ್ ಎಂಗೆಲ್ಸ್, ಮಾವೋತ್ಸೆ ತುಂಗ್, ಡೆಂಗ್ ಕ್ವಿಯಾನ್‌ವೋ ಪಿಂಗ್, ಕ್ವಿ ಜಿಂಪಿಂಗ್ ಹೀಗೆ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಇಡಲಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಮರಣೀಯ ವಿಭಾಗವೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಭಾಗ - ಅಲ್ಲಿ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ, ಮೆತ್ತನೆಯ ಸೋಫಾಗಳು, ಟೇಬಲ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಬೂಥ್‌ಗಳು ಕುಳಿತು ಓದಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಾಗದಲ್ಲೇ ಜನರು - ವಯಸ್ಕರು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ - ಕುಳಿತು ತಮ್ಮ ಓದುವ ಹಕ್ಕನ್ನು (ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಘೋಷಣೆ 1948 ರ 26 ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ) ಸಾಧಿಸಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ, ಓದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುವಜನರಲ್ಲಿ, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹಾಗೂ ಅರಿವಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವಿಕರೊಂದಿಗೆ ಜನರ ಸಂಬಂಧದ ಕೊಂಡಿ ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ.

ಕೇರಳದಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಮಳ

ನೈರುತ್ಯ ಭಾರತದ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸರಿಸುಮಾರು 3.34 ಕೋಟಿ ಇದ್ದು ಭಾರತ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷ (ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದಿ) ದ ನೇತೃತ್ವದ ಎಡ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರಂಗದ ಸರ್ಕಾರ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.^[18] ಈ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ನಗರ, ಪಟ್ಟಣ ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಜನರು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾ, ಅಥವಾ ಒಂದು ಕಡೆ ಕೂತು ಓದುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಏನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಚಳವಳಿ ಇರುವುದರಿಂದಾಗಿ ನಿರಂತರವಾದ ಓದುವ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ.

1920 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದವನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಚಳವಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ-ವಿರೋಧಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಸಾಕ್ಷರತೆ ಆಂದೋಲನದ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚು ಉದಾರವಾದಿ ರಾಜರುಗಳು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತದೊಳಗಿನ (ಈಗ ವಡೋದರಾ ಎಂದು ಹೆಸರು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರ ಅಂದಿನ ಬರೋಡಾದಂತಹ) ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಆಗಲೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿಯ ಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ ಆ ಪ್ರವರ್ತಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕೇರಳದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿಯ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಪಿ.ಎನ್.ಪಣಿಕ್ಕರ್ ಅವರು ತಾವು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ಚಂದಾದಾರನಾದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ,

“ಶ್ರೀಮಂತರು ಮಾತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ ತರಿಸುವ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು; ಎಂಟು ಹತ್ತು ಜನರು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ನನಗೆ ಪೇಪರನ್ನು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಓದಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಬರದಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದವರ ಆತ್ಮಕತೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಎರಡು ಇತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಬಳಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಣ್ಣ ಸಂಗ್ರಹವಿತ್ತು. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಉಚಿತ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆವು.”

ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.^[19]

ಅಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಅಂತಹ ಕತೆಗಳಿವೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡವು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪೂರೈಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದವು. ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವ ಕೇರಳದ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಇತರ ಭಾಗಗಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿಗೆ ಸಹ ಅಂತಹ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಭದ್ರ ಆಸರೆಯಾಗಿವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಯ್ಯಿಲ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 29,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದೆ; ಇಡೀ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿರುವ ಕಣ್ಣೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ 93 ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮವೂ ಒಂದು. ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 34 ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿದ್ದು ಅವು ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ನೋಂದಾವಣೆಯಾಗಿವೆ. ಅದರ ಅರ್ಥ ಸರಿಸುಮಾರು 872 ಜನರಿರುವ ಒಂದು ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯವಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗ್ರಾಮ ಇದಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಧನಸಹಾಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ, ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳ ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಸಜ್ಜಾಗಿವೆ. ಉತ್ತಮ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರು ಸದಾ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿದ್ದು ಇಡೀ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲದಂತೆ ಲಭ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಹಿಂದೆ ಅದರದೇ ಆದ ಒಂದು ಕತೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ, ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿ ಅಥವಾ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಮುಖಂಡರಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕಣ್ಣೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಇವೆ:

- ವೇಲಂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಚನಾಲಯವು ಮಯ್ಯಿಲ್ ನಲ್ಲಿದೆ. 1934 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸದಸ್ಯ ಈಶ್ವರನ್ ನಂಬೂದಿರಿ ಮಯ್ಯಿಲ್ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ (ರಾಮ ಮಂಡಳಿಗೆ) ಬಂದರು, ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಶಾಲಾಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು, ಅದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಈಗ ಗ್ರಂಥಾಲಯವಾಗಿ 18,000 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಪರಾಳ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಚನಾಲಯವು ಥಲಸೇರಿಯಲ್ಲಿದೆ. 1934 ರಲ್ಲಿ 16 ವಯಸ್ಸಿನ ಕೌಮುದಿ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ವಿರುದ್ಧದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಆಭರಣದಿಂದ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಈಗ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತಿಹಾಸದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪತ್ರಾಗಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

- ಕಂಡಕ್ಕೆನಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಜೆ.ಎಂ. ವಾಚನಾಲಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇದೆ. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಾತವೇದ ಗುರು ಎನ್ನುವವರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಕಂಡಕ್ಕೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕೆಲಸದ ಭಾಗವಾಗಿ ಗುರುವು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ, ಈಗ ಅದು ಹತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಂಥಾಲಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ.
- ಸಿ. ಮಾಧವನ್ ಸ್ಮಾರಕ ವಾಚನಾಲಯವು ಪಿಣರಾಯಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 1939 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಮೊದಲ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ದಶಕಗಳ ನಂತರ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಆಶ್ರಿತ ಯುವಜನ ಸಂಘಂ ಎಂಬ ಪ್ರಗತಿಪರ ಯುವಜನ ಸಂಘಟನೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಸಿ ಮಾಧವನ್ ಅವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ವಂತಿಗೆ ರೂಪದ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಉತ್ಸಾಹ ಈಗ ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿದೆ; ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಸಸಿಯನ್ನು ನೆಡುತ್ತಾರೆ !
- ಈಜೋಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಪ್ಪುರಂ ವಾಚನಾಲಯ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇದೆ. 1950 ರಲ್ಲಿ ಈಜೋಮ್‌ನ ನೇಕಾರರು ಯಂಗ್ ಮೆನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ವಾಚನಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾಚನಾಲಯವು ಈಗ ಮೂರು ಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ನಿಯಂತ್ರಿತ ವಾಚನಾಲಯವು ಇದ್ದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಜಾಗದ ಜತೆಯಲ್ಲೇ ಅಟದ ಮೈದಾನ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ತೋಟ ಕೂಡ ಇವೆ. ಈ ವಾಚನಾಲಯವು ಅಪರೂಪದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ: ಪುಸ್ತಕ ವಿತರಣೆ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ಚಾಲನಾ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅದರಿಂದ ನೂರಾರು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಚಾಲನ ಪರವಾನಿಗೆ ದೊರೆತಿದೆ. 2008ರಲ್ಲಿ, ಈ ವಾಚನಾಲಯವು ಕಣ್ಣೂರಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಪರಿಯಾರಂ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 700 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದೆ. ವೈದ್ಯರು ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಸೇವೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಚಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶೋದ್ಧಾರ ವಾಚನಾಲಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇದೆ.

ಖರ್ಜೂರದ ತೋಪಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈ ಸಾಧಾರಣ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು 1960ರಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೈತರು, ಬಟ್ಟೆ ನೇಕಾರರು ಮತ್ತಿತರ ದಿನಗೂಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಈ ರೈತರು ವಾಚನಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು, ಇಂದು ಅಲ್ಲಿ 9,000 ಪುಸ್ತಕಗಳಿವೆ.

- ಕವುಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ತಳಿಯನ್ ರಾಮನ್ ನಂಬಿಯಾರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಚನಾಲಯ ಇದೆ. ರೈತ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ 1946 ರಲ್ಲಿ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ರಾಮನ್ ನಂಬಿಯಾರ್ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಸೇಲಂನಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸರ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಅಸು ನೀಗುತ್ತಾರೆ. 1962 ರಲ್ಲಿ ಅವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ರೈತರು ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಕರಿವೆಳ್ಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭದ ಏವನ್ ಕ್ಲಬ್ ಆಗಿದ್ದ ಕಟ್ಟಡವು ನಂತರ 1973ರಲ್ಲಿ ಏವನ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈಗ 17,574 ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದು 619 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಾಚನ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ, ಸಿನಿಮಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮನೆಗೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಇತಿಹಾಸ ಗುಂಪು ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಚಿಂತನ ಶಿಬಿರವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್-19ರ ಮಹಾಜಾಡ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಒಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ 'ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್'; ಕಣ್ಣೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆದಿವಾಸಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಸಿಐಐ(ಎಂ) ರಾಜಕಾರಣಿ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಡಾ.ವಿ. ಶಿವದಾಸನ್ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಹು ಬೇಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಜನ ಮಂಡಲಿಯ ಅನಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಕಣ್ಣೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮಂಡಳಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ವಿಶ್ವಸ್ತ ಮಂಡಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಂಡಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಪೋಷಕರಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪಿಣರಾಯಿ ವಿಜಯನ್ ಇದ್ದು ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಡಾ. ವಿ. ಶಿವದಾಸನ್ ಅವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲೂ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಈ ಮಂಡಳಿಯು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ. ಇದರ ಮುಂದೊಡಗಿನಿಂದಾಗಿ ಕಣ್ಣೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಕೇರಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮಂಡಳಿ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ

ಜನವರಿ 2023 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು, ಆ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ 50,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ಸಂಘಟಕರು ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ 1,500 ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. 3,000 ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರು ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೌಕರರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಹಕಾರಿ ರಂಗದ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತಿತರರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ಈ ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ಈಗ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯಲಿದ್ದು ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹೀಗಿರಲಿವೆ:^[20]

1. ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿರಬೇಕು, ಮತ್ತು ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇರದೆ ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂದುವರಿದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇರಬೇಕು.
2. ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ನಗರ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ಕೇರಳದ ಈಶಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಯನಾಡು ಗುಡ್ಡಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು.
3. ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಜನಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ತಾಣವಾಗಿರಬೇಕು, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಚಿಂತನಾ ತಾಣಗಳು ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ, ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗೆ, ಕಲಾ ಸಂತೆಗಳಿಗೆ, ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಂತಹ ಸಭಾಂಗಣಗಳು, ಮೈದಾನಗಳು ಇರಬೇಕು. ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶಗಳು ಇರಬೇಕು.

ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ದುಡಿಯುವ ಜನರು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಪಯ್ಯನೂರು ಅಣ್ಣೂರು ರಾಜನ್ ವಿ ಪಿ ಒಬ್ಬರು, ಅವರು ಆರನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಓದಿದ ಬೀಡಿ ಕೆಲಸಗಾರರು. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಒಬ್ಬರಾಗುತ್ತಲೇ ಒಬ್ಬರು ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಊಟದ ನಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳುವ ರೂಢಿಯಿಂದ ರಾಜನ್ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು. (ಅಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ಯೂಬಾದ ಸಿಗರೇಟು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಾಣಬಹುದು). ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸ ರಾಜನ್‌ಗೆ ಇನ್ನೂ ಓದಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿತು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತ ಹುದ್ದೆ ಪಡೆಯಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನೀಡಿತು. 2008 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜನ್ ಆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಕೂಡ ಆದರು. ಆ ವರ್ಷ ರಾಜನ್ ಒಂದು ಜನರ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಹಾಗೂ ವಾಚನಾಲಯವನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಿದರು; ಅದು

ಈಗ ಆ ಊರಿನ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅರಳಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಧಾ ವಿ.ಪಿ (ಈಗ ವಯಸ್ಸು 60). ಕೇವಲ ಏಳನೇ ತರಗತಿ ಮುಗಿಸಿ ಬೀಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕಳಾಗಿ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನಿಯಾದಳು. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಧಾ ಅವರು ಸಿಪಿಐ(ಎಂ) ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ 'ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ' ಓದಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕವನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 2002ರಲ್ಲಿ ರಾಧಾ 'ಸಂಚಾರಿ ಜವಾಹರ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ' (ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷವಷ್ಟೇ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದ)ಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮನೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಓದಲು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಋಷಿಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. 2018 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಧಾ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿ ಮುಗಿಸಿ ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲೂ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರು. ಅಷ್ಟಾಗಿಯೂ, ಆ ರಾಧಾ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದ ನಡುವೆಯೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ನಂಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

“ಈ ಕೆಲಸ ನನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾದದ್ದು, ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಚೀಲ ಎಂದೂ ನನಗೆ ಭಾರ ಅನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಮಳ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತಸ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು”^[21]

ಎಂದು ರಾಧಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೇರಳದುದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿಯ ಹಿಂದೆ ರಾಜನ್ ಹಾಗೂ ರಾಧಾರಂತಹ ಉತ್ಸಾಹದ ಚಿಲುಮೆಗಳು ಸದಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ.

ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಐನಾಚರಣೆ, ಜಪಾನಿನಿಂದ ಚಂದ್ರನವರೆಗೆ

2019 ರ ಫೆಬ್ರವರಿ 21 ರಂದು 'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೊಸೈಟಿ ಫಾರ್ ಲೆಫ್ಟ್ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್' ಎಂಬ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಗುಂಪೊಂದು 'ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕಗಳ ದಿನಾಚರಣೆ' ಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟೋ' (ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ) ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ದಿನದ 171 ನೇ ದಿನಾಚರಣೆಯ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಜಾತ್ಯತೀತ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವಾದಿ ನೆಲೆಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ದಿನ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನಾಚರಣೆಯು ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, 2020 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾದಿಂದ ಕ್ಯೂಬಾದವರೆಗೆ 30,000 ಜನರು ಆಸಕ್ತಿ, ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.^[22] ಈಗ, 2024 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿ ಇಂಡೋನೇಶಿಯಾದಿಂದ ಚಿಲಿಯವರೆಗೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ (ಮಿಲಿಯನ್) ದಷ್ಟು ಜನರು ಋಷಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. (ಕೇರಳ ಒಂದರಲ್ಲೇ ಐದು ಲಕ್ಷ ಜನರು ಈ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.)^[23]

ಮೊದಲ ವರ್ಷದ ಆಚರಣೆಯು, 2020 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗಡಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ; ರೈತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳ ಸದಸ್ಯರು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೂತು 'ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟೋ' ಓದಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಬ್ರೆಜಿಲ್ ನ ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಚಳವಳಿ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜಾತ್ರೆ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕೂತು ಒಬ್ಬರಾಗುತ್ತಲೇ ಒಬ್ಬರು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಓದಿದರು. ನೇಪಾಳದ ಗುಡ್ಡಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಸಂಘವು ತಮ್ಮದೇ ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ತಾಂಜಾನಿಯಾದಲ್ಲಿ ಭೂಹಿತ ರೈತರು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಕ್ಯೂಬಾದ ಹವಾನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಫೆಬ್ರವರಿ 21 ನೇ ತಾರೀಖನ್ನು ವಿಶೇಷ ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನಾಚರಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ ಪಾರ್ವತಿಯವರು ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನದ ವಿಡಿಯೋ ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ತಿರುವನಂತಪುರದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ 'ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆ'ಯ ಅನುಸಾರ ಅವರು ಹಾಡಿ ಕುಣಿದಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಆ ಹಾಡಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಚಿಮ್ ಪಾರ್ವತಿಯವರು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕೆಂಬಾವುಟ (ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಬಾವುಟ) ಹಿಡಿದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಂಪು ಸೂರ್ಯನ

ಎದುರು ನರ್ತನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಡಿಯೋದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಕಲಾವಿದರು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರಗಳು ಬಂದವು, ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಕೆಂಪು ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಸಂಭವ ಉತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಸಂಘಟಿಸಿ ಓದಿದರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದರು.

2020 ರಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಲೆಫ್ಟ್ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾಶಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿತು. ಈ ಸಭೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಎಡಪಂಥೀಯ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಈಗ ಆ ಸಂಘವು 45 ಪ್ರಕಾಶಕರನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ.^[24] ಆ ಸಂಘವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಕೇವಲ ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನಾಚರಣೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೇ, ವಿಶಾಲ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಡಪಂಥೀಯ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿದ್ದು ಬಲಪಂಥೀಯರ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಆ ಸಂಘದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ದಿನ ಹಲವಾರು ಜಂಟಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ - ರೋಮನರಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಇಂಡೋನೇಶಿಯಾದವರ ವರೆಗೆ (ಚಿ-ಗುವಾರನ ಬರವಣಿಗೆಗಳಿಂದ ಶುರುವಾಗಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಕಮ್ಯುನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ತನಕವೂ) ಮತ್ತು ದಾಳಿಗೊಳಗಾದ ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶಕರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.^[25]

ಕೇರಳದುದ್ದಕ್ಕೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚಳವಳಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಹಾಡು, ನಾಟಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಅದರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದಿ ಭರವಸೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಪುಟದೇಳುವಂತಾಗಿದೆ.

ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕಗಳ ದಿನವು ಬರೆಯುವ, ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಹಾಗೂ ಓದುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ವಿಶಾಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೋರಾಟದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ, ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ಸಮಕಾಲೀನ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಓದು ತೀರ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ದಿನವು ನಮ್ಮ ಸಂಘದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ದಿನವಾಗುವ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಘದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಮೀರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಎಡಪಂಥೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಪ್ರಗತಿಪರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರಿನಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಲಿದೆ. ಈ ದಶಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಕೆಂಪು ಪುಸ್ತಕ ದಿನವನ್ನು ಒಂದು ಕೋಟಿಗೂ (ಹತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ಗೂ) ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಇದೆ.

1930 ರಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಕಾಕಸಸ್‌ನ ಜಾರ್ಜ್‌ವಸ್ಕಿಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ವ್ಯವಸಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸೋವಿಯತ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ,

‘ಸಹಜವಾಗಿ, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಲು ನಾವು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಈ ಚಳಿಗಾಲದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಾವು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು, ಹೇಗೆ ಓದುವುದು ಹಾಗೂ ಬರೆಯುವುದು ಎಂದು ಕಲಿಯಲು, ರಾಜಕೀಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿಯ ಮೂಲ ಸೂತ್ರ ಅಥವಾ ಆಧಾರ ತತ್ವವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ’.

ಆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಫೆಕ್ಲಾ ಗೊಲೊವ್ಷೆಂಕೊ (55 ವಯಸ್ಸಿನವರು) ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ:

“ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಪಡೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿಭಾಯಿಸಲಾರೆ”.

ಮುಂದುವರಿದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ಶಿಕ್ಷಣ ಒಂದು ಐಶಾರಾಮಿ ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಬಾಯಾರಿದವರಿಗೆ ನೀರು ಹೇಗೋ, ಹಾಗೆ ಅದು ಈಗ ತೀರಾ ಅಗತ್ಯವಾದುದು”.^[26]

ಈ ಮಹಿಳೆಯ ಪದಗಳು ‘ಸ್ವತಂತ್ರ ಓದು ಬ್ರಿಗೇಡ್’ (ಬ್ರಿಗೇಡ್ ಟು ರೀಡ್ ಇನ್ ಪ್ರೀಡಂ) ಯ ಪಲೊಮಾ ಸೈಜ್ ತೆಜೆರೊ ಅವರ ಪದಗಳಂತೆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿದೆ. ತೆಜೆರೊ ನಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು:

“ಓದುವ ಜನರು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಜನರು; ಅವರು ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು ಮತ್ತು ಅದರ ಒಡತನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ತಮ್ಮ ಬೇರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ಓದುವುದು ಸಮಾಜೀಕರಿಸುತ್ತದೆ; ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅದು ಹಂಚುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ವಿವೇಕವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಮಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತವೆ; ನಮ್ಮ ಗತಕಾಲ ಹಾಗೂ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಬುನಾದಿಯಾಗಿರುವ ದೇಶ ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಅವು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಓದುವುದು ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು, ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ನಂಬಲು, ಕಾಣುವುದನ್ನು ನಂಬದಿರಲು, ನಾಗರಿಕರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲು, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ನಾವು ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಓದುವುದು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ; ಅದು ಇಲ್ಲದೆ, ಯಾವ ಸಮಾಜವು ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದದು.”

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

- 1 John Reed, *Ten Days That Shook the World* (New Delhi: LeftWord Books, 2017), 53.
- 2 Omar Martínez Legorreta, *Modernisation and Revolution in Mexico: A Comparative Approach* (Tokyo: United Nations University, 1989), 71.
- 3 James Presley, 'Mexican Views on Rural Education 1900–1910', *The Americas* 20, no. 1 (July 1963): 64–71.
- 4 Jacqueline Paola Ayala Zamora, *La obra educativa de José Vasconcelos* [The Educational Work of José Vasconcelos] (Mexico City: Universidad Pedagógica Nacional, 2005)
- 5 José Vasconcelos, 'Education in Mexico: Present Day Tendencies', *Bulletin of the Pan American Union* 56, no. 3 (January–June 1923): 230–245.
- 6 Patience Alexandra Schell, *Church and State Education in Revolutionary Mexico City* (Tuscon: University of Arizona Press, 2003); Lloyd Hughes, *Las misiones culturales mexicanas y su programa* [Mexican Cultural Missions and their Programme] (Paris: UNESCO, 1950); Martha Eva Rocha Islas, *Los rostros de la rebeldía. Veteranas de la Revolución Mexicana, 1910-1939* [The Faces of Rebellion: Women Veterans of the Mexican Revolution, (1910–1939)] (Mexico City: Secretaría de Cultura, 2016); *Paco Ignacio Taibo, Bolcheviques: historia narrativa de los orígenes del comunismo en México 1919–1925* [The Bolsheviks: A Narrative History of the Origins of Communism in Mexico 1919–1925] (Mexico City: Joaquín Mortiz, 1986).
- 7 Louise Schoenhals, 'Mexico Experiments in Rural and Primary Education, 1921–1930', *Hispanic American Historical Review* 44, no. 1 (1 February 1964): 22–43.
- 8 Elsa Margarita Ramírez Leyva, 'Mexico Reads: National Program for the Promotion of Reading and the Book' (paper presented at the World Library and Information Congress: 77th IFLA General Conference and Assembly, San Juan, Puerto Rico, 13–14 August 2011).
- 9 Ángel Vargas, "'Leer te hace mucho más crítico y te da armas para defenderte todos los días": Paloma Saiz' [Reading Makes You Much More Critical and Gives You Weapons to Defend Yourself Every Day': Paloma Saiz], *La Jornada*, 18 July 2024, <https://www.jornada.com.mx/2024/07/18/cultura/a04n2cul>.
- 10 'The Single Greatest Educational Effort in Human History', *Language Magazine* (blog), 8 November 2024, <https://www.languagemagazine.com/the-single-greatest-educational-effort-in-human-history/>
- 11 Wang Yianwei and Li Jiuyan, *Reform in Literacy Education in China* (Geneva: UNESCO, International Bureau of Education, 1990).
- 12 Glen Peterson, *The Power of Words: Literacy and Revolution in South China, 1949–1995* (Vancouver: University of British Columbia Press, 1997), 3.

- 13 V. I. Lenin, 'The New Economic Policy', *Lenin Collected Works*, vol. 33, (Moscow: Progress Publishers, 1965), 78.
- 14 Heidi Ross, with contributions from Jingjing Lou, Lijing Yang, Olga Rybakova, and Phoebe Wakhunga, *China Country Study, background paper commissioned for the Education for All Global Monitoring Report 2006: Literacy for Life* (2005), UNESCO, 2006/ED/EFA/MRT/PI/85.
- 15 Peterson, *The Power of Words*, 85
- 16 Priscilla C. Yu, 'Leaning to One Side: The Impact of the Cold War on Chinese Library Collections', *Libraries and Culture* 36, no. 1 (2001): 256; Zhixian Yi, 'History of Library Developments in China' (paper presented at the 'Future Libraries: Infinite Possibilities', session 164, Library History Special Interest Group, International Federation of Library Associations and Institutions Conference, Singapore, 15–23 August 2013), <https://library.ifla.org/id/eprint/143/1/164-yi-en.pdf>.
- 17 Xi Jinping, 'Full Text of Xi Jinping's Congratulatory Letter to the First National Conference on Reading', *China Daily*, 23 April 2022, <https://www.chinadaily.com.cn/a/202204/23/WS6263ad99a310fd2b29e58dbf.html>.
- 18 State Planning Board, Government of Kerala, 'Population and the Macro Economy', in *Economic Review 2017* (Thiruvananthapuram: Government of Kerala, January 2018), accessed 12 January 2025, [https://spb.kerala.gov.in/economic review/ER2017/web_e/ch11.php?id=1&ch=11](https://spb.kerala.gov.in/economic%20review/ER2017/web_e/ch11.php?id=1&ch=11)
- 19 Lawrence Liang and Aditya Gupta, *The Public Library Movement in India: Bedrock of Democracy and Freedom* (Public Resource, 2024), 54–55.
- 20 P. Mohandas and Manu M. R., eds., *People Own Spaces: Emergence of Libraries in Kerala* (Kannur: Indian Library Congress, 2024).
- 21 M. A. Rajeev Kumar, 'Bag Full of Joy and Wisdom', *The New Sunday Express*, 26 June 2022
- 22 'Red Books Day Celebrated on Each Continent', Tricontinental: Institute for Social Research, 30 April 2020, <https://thetricontinental.org/booklet-red-books-day/>.
- 23 Nitheesh Narayanan, Sudhanva Deshpande, and Vijay Prasad, 'Red Books Day 2024', *Peoples Democracy*, 3 March 2024, [https://peoplesdemocracy.in/2024/0303_pd/red-books day-2024](https://peoplesdemocracy.in/2024/0303_pd/red-books%20day-2024).
- 24 International Union of Left Publishers, 'Who We Are', <https://iulp.org/about>.
- 25 For a full list, see 'Books', Tricontinental: Institute for Social Research, <https://thetricontinental.org/books/>.
- 26 26 Georgii Nikolaevich Serebrennikov, *The Position of Women in the USSR* (London: Victor Gollancz, 1937), 81.

